

Retrat sentimental de Ramon Reig

Joan Guillamet

La personalitat d'en Ramon Reig ha estat, sense cap mena de dubte, una de les més polifacètiques que s'hagin pogut donar en aquesta comarca i també una de les més interessants. Havien estat tan diverses les seves activitats que tant es podia veure'l com a artista que com a pedagog, crític o docte en qualsevol amenitat intel·ligent. Perquè, a més de pintor, era catedràtic, arquitecte, acadèmic de no sé quantes corporacions sàvies, melòman empedreït i també escriptor a estones i amb alguns llibres publicats. És clar que, d'ençà de sempre i per damunt de tot, ell era pintor i, dins l'art nobilíssim de la pintura, tant si la practicava a l'oli com a l'aquarel·la, el seu tema predilecte havia estat sempre el paisatge de l'Empordà, que, segons he sentit dir d'altres pintors, no és pas un tema gaire simple. El paisatge empordanès, a l'hora de reflectir-lo en una realització pictòrica, planteja a l'artista un munt de dificultats, i grosses. Més que res, pel color del nostre cel, que té un blau d'una matisació cromàtica tan especial que fa de molt mal copsar en la seva plena autenticitat. Sabem de molts pintors que s'havien capficat molt per mirar d'assolir la coloració exacta sense reeixir en el seu propòsit. En Reig havia estat l'únic, fins ara, que ho havia aconseguit, i aquesta va ser una de les coses, en certa manera, que van ajudar a donar-li un gran prestigi nacional i internacional.

Quan va fer la primera sortida al món de l'art, no tenia gaire més de quinze anys. L'any 1918 hi va haver a Figueres una exposició col·lectiva d'artistes empordanesos i en Reig hi va portar

alguns dels seus quadres, que van ser força elogiats. Quatre anys més tard, va fer la seva presentació a les galeries barcelonines amb motiu d'un concurs organitzat per l'Associació Catalana d'Estudiants. En aquest concurs va guanyar un premi i també n'hi va guanyar un altre Salvador Dalí. Després va estar un quant temps prenent part en d'altres exposicions col·lectives que es feien a les Galeries Dalmau. L'any 1935 va presentar la seva primera exposició individual a Barcelona, a les Galeries Valenciano, que pertanyien a un antiquari establert a la plaça Reial. L'any següent esclatà la revolta i en Reig es va veure obligat a fugir.

Fins a l'any 1940, en Ramon Reig s'havia dedicat només a la pintura a l'oli, però des d'aquest any es va transformar en aquarel·lista, per bé que sense deixar del tot la modalitat anterior. Encara que en totes les coses que havia escomès havia demostrat sempre ser un home d'una gran activitat i preparació, en bolcar-se en l'aquarel·la ho va fer amb una il·lusió gran i una empena irresistible, com si volgués fer-hi les paus per tot el temps que havia trigat a conrear-la. Aquest esforç laboriós i ferm no havia de trigar gaire a trobar la compensació merescuda i així, l'any 1944, va acudir a l'Exposició Nacional de Belles Arts i li va ser atorgat el Primer Premi Nacional d'Aquarel·la. Després va guanyar el Premi d'Aquarel·la de la Diputació Provincial de Girona i un altre premi a Badalona, mentre el seu prestigi d'aquarel·lista anava creixent com l'escuma. Les seves obres van

Ramon Reig amb Salvador Dalí, Antoni Montal, Joan Guillamet i Joan Minobis.

Reig amb la seva filla pintant un plafó al Casino Sport de Figueres.

ser seleccionades pel Ministeri d'Afers Estrangers per prendre part en una manifestació de l'aquarel·la espanyola a Londres. L'èxit assolit va ser una cosa formidable. El corresposal de premsa Augusto Assía deia en una de les seves cròniques que la crítica anglesa havia comparat en Reig amb els millors aquarel·listes britànics. Aquesta afirmació tenia la seva importància, si tenim en compte que Anglaterra és el país de l'aquarel·la per excel·lència.

Hi ha quadres d'en Reig exposats al museu de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando de Madrid, de la qual havia estat acadèmic corresponent, com també de la de Sant Jordi de Barcelona. També n'hi ha al Museu d'Art Modern barceloní, al Museu Provincial de Girona, al Museu de l'Empordà de Figueres i al de Badalona. Ell, que també havia estat elegit acadèmic de la de Bellas Artes de Toledo, havia passejat triomfalment les seves pintures per moltes galeries d'art d'Espanya i de l'estranger: Madrid, Bilbao, València, Las Palmas de Gran Canaria i París havien estat escenaris del reeiximent del seu art exquisit.

I no s'havia conformat amb la tasca purament de creador, sinó que va assolir i exercir el mestratge artístic. A més de les classes de dibuix que donava a la seva càtedra de l'Institut, una munió de jovenalla engrescada anava a casa seva per rebre'n les orientacions i l'ensenyament en l'art noble i subtil del pinzell. Tota la fornada d'artistes empordanesos que va començar a surar i a imposar-se uns quants anys més tard havien estat gairebé tots deixebles d'en Reig. Molts d'ells han agafat després camins molt diferents dels que seguia el mestre, pel que fa a les tendències tècniques i temàtiques. Però això no compta. Cadascú ha de seguir els impulsos interiors de la seva pròpia personalitat, i el que importa de debò és que el foc de dins estigui encès i cremi bé. La missió d'en Reig va ser sobretot la de bufar el caliu estètic que ja duien a punt a l'esperit per fer-ne eixir la flama creadora. Després, quan els deixebles van començar d'anar-se'n tots sols, ells mateixos prengueren cura de trobar altres alenades que no deixessin esmoreir aquella flama. I això, en un país tramuntanenc, no es fa gaire difícil.

Conferència de Reig sobre el pintor Josep Bonaterra, al Casino Menestral de Figueres, l'any 1961.

MONCANUT

En Reig va ser encara un dels artistes que sentien la necessitat de prendre contacte directe amb el paisatge. Quantes vegades, quan feia bo, no agafava el cavallet, la caixeta dels colors i la banqueta per anar-se'n a qualsevol racó que hagués ullat abans en alguna vora del Muga o prop d'alguna arbreda i es passava la tarda pintant fins que el sol se n'anava a la posta. Era un home que gaudia sempre d'un humor excel·lent. Sempre en tenia alguna de bona per dir i els seus acudits solien ser d'una qualitat divertida,

Reig amb els assistents a la inauguració d'una exposició a la sala Icària de Figueres.

fina i no gens vulgar. En els seus darrers temps havia conreat el dibuix humorístic i les seves produccions en aquest sentit havien aparegut en algunes revistes i havien estat força celebrades.

També havia estat un melòman fervorós. Tenia a casa seva una discoteca impressionant, en la qual hi havia un gran nombre de gravacions de les obres dels grans mestres de la música universal. En la seva època d'estudiant havia estat un assistent assidu a les representacions d'òpera i es vanava d'haver-les vistes i sentides gairebé totes. Fins i tot tenia una veu força educada, recordava àries senceres i quan es trobava en un cercle d'amics íntims n'havia cantada alguna. El nombre de concerts als quals havia assistit tampoc no tenia ni fi ni compte. Això feia, naturalment, que el seu gust musical estigués molt desenvolupat i fos bastant exigent. Algunes publicacions comptaven amb ell per a articles de crítica musical. Va ser, juntament amb una colla d'amics aficionats, un dels promotors de l'Associació de Música de Figueres, que va inaugurar les seves activitats amb un recital del gran pianista Alfred Cortot i després les va continuar amb actuacions d'altres grans concertistes de talla, com el violinista Antoni Brossa, el guitarrista Narciso Yepes, el baríton Ramon Torres i molts d'altres que faria de mal recordar un per un.

Una altra de les seves grans afeccions era la tauromàquia. Sempre que en tenia ocasió, es trobés allà on es trobés, difícilment es deixava perdre una cursa de braus. Com en moltes altres coses seves, també hi entenia força. Havia conreat la crítica taurina i, en el curs d'alguna polèmica verbal, havia demostrat els seus coneixements superiors davant alguna personalitat en aquesta matèria.

En Ramon Reig ens va deixar quan només en tenia seixanta. Però sembla com si, en pressentir la seva partença cap a una altra vida més plena i estable, no hagués volgut deixar res penjat en aquesta. I així va ser com, uns tres anys abans de la seva mort física, es va decidir a fer cau i net de les tres assignatures que li mancaven per tenir el títol d'arquitecte, i que havia deixat entretingudes allà en els seus anys juvenils. No era pas que fos vell, perquè ell, de vell, no va ser-ho mai, almenys espiritualment. I el que va fer gairebé en les seves darreries n'és una prova palesa. Es va posar a estudiar de valent, com si encara es trobés en els seus bons temps d'estudiant, i es va presentar a la primera convocatòria que hi va haver a l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, on es va treure sense gaires entrebancs aquella espina que ja començava a fer-li massa nosa. Després es va col·legiar, i encara va estar algun temps dedicat a l'exercici de la professió i va tenir ocasió de fer algun projecte i de deixar constància d'aquesta faceta artística gairebé pòstuma. En Ramon Reig, quina cosa!, havia reunit en la seva persona una gran diversitat d'aspectes i ocupacions: pintor, catedràtic, acadèmic, escriptor, arquitecte. Nosaltres tenim una dita a casa nostra que fa així: «Home de molts oficis, pobre segur». Però, en aquest cas, em fa l'efecte que no passa de ser una frase feta.

Joan Guillamet Trèbols és escriptor.

Aquest text és la versió abreujada d'un capítol de l'obra *Coses i gent de l'Empordà*, publicada per Editorial Joventut de Barcelona l'any 1972.

Cami amb figura,
de Ramon Reig, 1950.

